

**SNAAKK
OM LIKE-
STILLING**

---

200 år før verden er likestilt

- FNs bærekraftsmål er 17 mål hele verden skal nå innen 2030. Mål 5 er at vi skal oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling i verden.
- Kampen for likestilling gagnar ikke bare jenter og kvinner. Likestilling er bra for alle.
- Med dagens tempo vil det ta over 200 år før verden er likestilt.

«Land med likestilling har bedre økonomi. Selskaper hvor kvinner er ledere er bedre enn andre. Avtaler om fred der det er kvinner med, varer lenger. Land som har kvinner som er med og styrer, skaper lover som handler om helse, utdanning, anti-diskriminering og barn. Bevisene er klare: Likestilling for kvinner betyr at det blir bedre for alle».

Tidligere Generalsekretær i FN, Ban Ki-moon.

Fakta og statistikk

WOMEN IN LEADERSHIP

SEATS IN PARLIAMENT
23% WOMEN

CEOs, FORTUNE 500 COMPANIES
4% WOMEN

1 in 3
women and girls experience
physical or sexual violence in
their lifetime, most frequently
by an intimate partner

58%

of women now use mobile internet

But there are still

234M

FEWER WOMEN
than men accessing it

GENDER EQUALITY: WHERE ARE WE TODAY?

EDUCATION

All developing regions have or have almost **achieved gender parity** in primary education.

But the **gender disparity widens** at the secondary and tertiary school levels in many countries.

70 young women for every 100 young men complete upper secondary school in low-income countries.

SOURCE | UNESCO Institute for Statistics, 2019

12 million girls are married before the age of 18 each year

That is 23 girls every minute

Nearly 1 every 3 seconds [1]

Kvinner
397 500 kr

Menn
567 400 kr

Idé
dikatorer for kjønnslikestilling i kommunene

KRONIKK

Kvinner jobber gratis ut året

Lønnsgapet gjør at kvinner i teorien slutter å tjene penger etter 15. november. Ulikelønn er et samfunnsproblem og et politisk ansvar.

WOMEN IN THE GLOBAL WORKFORCE

SHARE BY SECTOR

SERVICES
61.5%

INDUSTRY
13.5%

AGRICULTURE
25%

Hva har disse barna skjønt som ikke sjefene skjønner?

<https://www.youtube.com/watch?v=jax54E2GWWg>

Visste du at...
En av de viktigste grunnene til at jenter blir diskriminert rundt omkring i verden, er at jenter blir sett på som mindre verdt enn gutter.

---

8. mars

- 8. mars = den internasjonale kvinnedagen. Feiret over hele verden.
- Markert siden 1910. I Norge for første gang i 1915.
- Dagen ble etablert for å hedre bevegelsen som kjempet for kvinners rettigheter og for å støtte kampen om allmenn stemmerett for kvinner.
- I Norge markeres dagen med tog over hele landet. Organisasjoner og privatpersoner setter fokus på saker de mener er ekstra viktige.
- I 2019 deltok 14.000 personer i 8. mars-toget i Oslo. Hovedparolen var selvbestemt abort.

Visste du at...
Det finnes også en internasjonalt mannsdag. Den 19. november settes det fokus på utfordringer som gutter og menn møter.

Norge er et av verdens mest likestilte land, men..

- Norske kvinner har 36 % lavere inntekt enn menn. Noe av inntektsforskjellene skyldes at flere kvinner enn menn jobber deltid, men det forklarer ikke alt.
- Kvinner bruker i snitt 50 minutter mer på husarbeid enn menn hver eneste dag.
- Blant landets ordførere og fylkesordførere er kvinneandelen under 30 prosent. Bare 1 av 4 toppledere i Norge er kvinner, og 8 av 10 administrerende direktører er menn.
- 9 prosent av alle kvinner har vært utsatt for voldtekt minst én gang i livet.

Visste du at...
Det at kvinner kom ut i arbeid har betydd mer økonomisk for Norge enn oljen.

Likestilling i verden

- Hvert år giftes 12 millioner jenter bort. Det tilsvarer 33.000 hver dag, 1 jente hvert tredje sekund. Barneekteskap er en av de største hindringene for likestilling for jenter i verden.
- Nesten like mange jenter som gutter starter i 1. klasse, men mange jenter fullfører ikke ungdomsskolen.
- 1 av 4 jenter i alderen 15-19 år er verken under utdanning, i jobbtrening eller i arbeid.
- 1 av 3 jenter og kvinner opplever seksuell og/eller psykisk vold fra sin partner.
- Koronapandemien har satt likestillingsarbeidet flere tiår tilbake.

Visste du at...
Om kvinner hadde deltatt på lik linje med menn i arbeidsmarkedet, hadde den globale BNPen økt med 28 trillioner dollar per år (Like mye som USAs og Kinas økonomier til sammen!)

Skal vi oppnå likestilling, må vi:

- Jobbe systematisk med likestilling hele tiden.
- Erkjenne egne diskriminerende holdninger og skjult kjønnsdiskriminering, og aktivt arbeide for å endre dette.
- Vise at det er mulig å oppnå reell likestilling, ikke bare på papiret men også i praksis.
- Støtte land som har mer formalisert kjønnsdiskriminering og åpenbare brudd på menneskerettighetene i å gjøre endringer.

Skal du gå i tog eller markere
8. mars på annet vis?

Intro til oppgavene

Mål: La elevene jobbe med spørsmål knyttet til likestilling i Norge og i verden, bærekraftsmål 5, kjønnsstereotyper og reflektere rundt egne fordommer.

Vi har laget 10 oppgaver, og man kan plukke og mikse de som passer best til sin klasse og den tiden dere har til rådighet. Lengde og vanskelighetsgrad varierer, og kan enkelt tilpasses.

Obs. Likestilling handler om like rettigheter og muligheter for alle uavhengig av bl.a. kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, alder, etnisitet og religion. I dette opplegget fokuserer vi på likestilling og kjønn. I hovedsak har vi lagt fokus på det binære (jenter/kvinner og gutter/menn), men anerkjenner at det finnes et større mangfold av kjønnsidentiteter.

Definisjoner

Likestilling = at alle personer skal ha like rettigheter og muligheter i samfunnet uavhengig av bl.a. kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, alder, etnisitet og religion.

Kjønnsdiskriminering = forskjellsbehandling på grunnlag av kjønn.

Hva er likestilling? Hva er feminisme?

Be elevene skrive ned noen ord de forbinder med likestilling. Oppsummer i fellesskap på tavlen. Er det noen ord som utpeker seg? Denne oppgaven kan også gjennomføres ved å lage en ordsky på www.mentimeter.com

Be elevene finne noen ulike definisjoner på likestilling og feminisme. Diskuter ulike varianter og se om dere kan enes om den definisjonen av likestilling og feminisme som klassen synes er best.

Utfordringer og lovverk

Be elevene i grupper gå til ung.no og ldo.no (Likestillings- og diskrimineringsombudet) sine sider og finne ut:

Hvilke utfordringer har vi i Norge i dag når det kommer til likestilling?

Hva sier Likestillings- og diskrimineringsloven i Norge?

Oppsummer i plenum.

Kjønnsstereotyper

Start oppgaven med å klargjøre hva som menes med stereotyper. Del så klassen inn i mindre grupper på 3-5 personer.

Be gruppene lage to lister:

- Stereotyper eller fordommer relatert til jenter
- Stereotyper eller fordommer relatert til gutter

Ha en gruppediskusjon:

- Er noen stereotyper negative om jenter, men positive når de brukes om gutter? Eller omvendt?
- Hvordan kan slike stereotyper påvirke oss?
- Kjenner du på forventninger knyttet til kjønn?
- Hva skjer om du motsetter deg stereotyper, ved for eksempel å oppføre deg annerledes enn det som er forventet av deg basert på kjønn?

Oppsummer gruppediskusjonene i plenum.

Instagram-analyse

Be elevene bruke to minutter på å scrolle gjennom Instafeeden sin. Hva ser de?

Be elevene i grupper gå inn på én i gruppas Instagram og skrive ned svarene på følgende spørsmål:

- Hvordan fremstilles/fremstiller man seg selv som jente/kvinne og gutt/mann på Instagram?
- Er kjønn alltid tydelig?
- Hva slags innhold deler jenter på Instagram? Hva slags innhold deler gutter på Instagram?
- Hvordan får fremstillingen av gutter og jenter dere til å føle dere?

Diskuter i plenum.

Politisk debatt

Del klassen inn i mindre grupper på ca. 3-5 personer.

Hver gruppe får tildelt ett parti som er representert på Stortinget. Om dere ikke er mange nok til å dekke alle partiene, sørg for å ha grupper som representerer partier fra høyre-, sentrum og venstresiden.

Hver gruppe skal søke opp partienes programmer og sette seg inn i hva de ulike partiene sier om likestilling, i Norge og i verden. Gruppene kan enten presentere funnene sine, eller en representant fra hver gruppe kan delta i en paneldebatt hvor gruppene skal:

- Forberede en åpningsappell på 2 minutter.
- Forberede/formulere et kritisk spørsmål til to av de andre partiene.
- Forberede svar på eventuelle spørsmål de tror de kan få.

Kjør debatt!

Likestilling på skolen

Gjør en Equality Check

Be elevene i grupper gjøre en analyse av hvordan det står til med likestilling på skolen.

1. Hvordan er jenter/gutter representert i f.eks elevrådet, russestyret, andre verv på skolen?
2. Hvordan er kvinner/menn representert i skoleledelsen (rektor, inspektører, teamledere o.l.)?
3. På en skal fra 1-6 (1= svært lite, 6= svært mye), opplever dere at det er:
  - Like muligheter for alle på skolen?
  - En inkluderende kultur på skolen?
  - Uønskede seksuelle kommentarer og/eller oppmerksomhet på skolen?
  - Diskriminerende kommentarer basert på kjønn, utseende e.l. på skolen?
  - Fordommer (bevisste eller ubevisste) mot kjønn på skolen?

Diskuter resultatene av gruppens analyser i plenum.

Likestilling i verden

Gender Inequality Index

FN måler og rangerer hvor likestilt landene i verden er. I 2020 kom Sveits på førsteplass, Danmark på andreplass og Sverige på tredjeplass. Nederst på listen finner vi Tsjad, Papua Ny-Guinea og Jemen.

Reflekter rundt disse spørsmålene:

- Hvorfor tror dere disse landene er på topp og bunn på lista? Er det noen likhetstrekk mellom landene på topp og på bunn?
- Finn ut hvilke konkrete likestillingsutfordringer som er gjeldende i Sveits og Jemen. Er det noen like utfordringer? Er det noen som ulike?

Ekstraoppgave: Gå inn på <http://hdr.undp.org/en/content/gender-inequality-index-gii>

Hvilke områder ser man på for å vurdere likestilling i et land? Er det noen områder dere synes mangler?

Nye faktorer påvirker likestilling

Likestillingen i verden har de siste tiårene heldigvis gått fremover, men nye faktorer påvirker utviklingen. Finn ut hvordan:

1. Den globale klimakrisen påvirker likestilling i verden.

Les for eksempel:

<https://plan-international.org/emergencies/effects-of-climate-change-girls-rights>

<https://plan-international.org/emergencies/5ways-climate-change-disrupting-girls-lives>

2. Koronapandemien påvirker likestilling i verden.

Les for eksempel:

https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/cdn.likestillingssenteret.no/wp-content/uploads/2021/08/25110748/2021_1_Likestilling-i-koronatider_hvem-gjor-hva2.pdf

<https://interactive.unwomen.org/multimedia/explainer/covid19/en/index.html>

Presenter og diskuter funnene i klassen.

Avstemning

Plasser 7-8 ark på gulvet med forslag til tiltak som kan bidra til et mer likestilt samfunn. Forklar elevene at de nå skal rangere tiltakene etter hvilke de mener er viktigst/best. De skal plassere to prikker med tusj/Twist på det beste og én på det nest beste.

Forslag til tiltak:

1. Myndigheter bør innføre ni måneders betalt fødselspermisjon som fordeles mellom foresatte.
2. Det bør innføres bøter for bedrifter som diskriminerer kvinner i arbeidslivet.
3. Alle barn og unge må få opplæring i likestilling og diskutere likestilling på skolen.
4. Det må investeres i flere kampanjer for å endre gutter og menns holdninger til likestilling.
5. Det bør være kjønnskvoltering i alle yrker og på alle skoler/studieretninger.
6. Alle jenter i verden må få utdanning og jobbmuligheter slik at de kan være økonomisk uavhengig.
7. Det bør innføres bedre mekanismer for å rapportere om kjønnsdiskriminering og netthets.
8. Alle land bør ha samtykkelov og godt lovverk for å sikre jenters rett til å bestemme over egen kropp.

Diskuter så hvorfor elevene valgte som de gjorde og om de har forslag til andre viktige tiltak.

8. mars-paroler

Del klassen i mindre grupper på 3-5 personer. Hver gruppe skal bli enig om sin viktigste likestillings sak. Saken kan være relatert til likestilling i Norge eller globalt. Gruppen skal forestille seg at de skal delta i en demonstrasjon som forsøker å skape oppmerksomhet rundt saken de har valgt.

Oppgaven er å lage et skilt med et kort slagord som støtter saken. Søk for eksempel på «creative protest signs» på Google eller se på www.8marsoslo.no for å finne inspirasjon. Bruk papir, farger og eventuelt annet utstyr dere har tilgjengelig. Presenter skiltene.